

2020-01-21 Paikkaryhmän työpaja

Aika: 21.1.2020 klo 9.30-15

Paikka: Kansalliskirjaston Fabianian kokoushuone

Verkko:

- Käyttäjätunnus:hupnet131080
- Salasana:santtu46pentue

Osallistujat:

- Kenneth Ahlfors, Kansallisarkisto
- Miia Herrala, Kansallisarkisto
- Leena Furu-Kallio, Kansallismuseo
- Hannu Häkkinen, Museovirasto
- Susanna Änäs, Wikidata
- Mikko Lappalainen, Kansalliskirjasto
- Matias Frosterus, Kansalliskirjasto (puhis)
- Mirja Anttila, Kansalliskirjasto
- Marja-Liisa Seppälä, Kansalliskirjasto (siht.)
- Jarmo Saarikko, Kansalliskirjasto
- Piia Naukkarinen, Kansalliskirjasto

Poissa:

- Sampsa Heinonen, Museoliitto

Työpajan tavoite: Tietomallin valinta paikan kuvailuun

Agenda:

- Kansalliskirjasto (Matias) kertoo edellisen kokouksen (kesäkuun) johtopäätökset
- Tarkastellaan edellisessä kokouksessa olleita tietomalleja: [diat](#)
 - Paikan identiteettiin vaikuttavat muutokset ja muutosten raja-arvot: [diat](#) (Marja-Liisa)
- Tietomallin toimivuuden testaus kuvailijan näkökulma: (Miia, Leena)
 - Finnasta poimitaan aineistoja, joihin paikkatietoa tarvitaan linkittää
 - Käyttäjätarinoiden muodostaminen
- Paikkatietopalvelun rahoituksen yhteishaku: DL maaliskuun 2020 puoliväli (Matias)

Muistiinpanot:

- Johtopäätökset edellisestä kokouksesta 17.6. ja keskustelu:
 - Ei päästy selkeään päätökseen tietomallista tai paikan identiteettiin vaikuttavista muutoksista
 - Oltiin yhtämieltä abstraktion tarpeesta
 - Koordinaateilla tunnistettava paikka ja nimellinen (hallinnollinen) paikka on erotettava
 - Maantieteellinen paikka voi kuulua moneen hallinnolliseen alueeseen
 - Paikkatietopalvelu voisi olla hyvä sisällyttää sekä maantieteelliset alueet että hallinnolliset alueet
 - Rakenne pitää olla granulaarinen ja hierarkkinen, jotta voi sisällyttää suhteet pienten maantieteellisten ja hallinnollisten alueiden välille
 - Hallinnolliset ja maantieteelliset paikat sisältyvät paikkatietopalveluun, hallinnollisista paikoista luodaan suhde hallinnolliseen toimijaan
 - YSO-paikoissa on tehty linjauksia hierarkkisten paikkojen välille: esim. joen halkomien laajempien alueiden hierarkkian osalta
 - Historiallinen näkökulma täytyy tulla mukaan mm. paikan nimen osalta
- Ehdolla olevan [tietomallin](#) tarkastelu:
 - Miten aika liitetään tietomalliin:
 - Jokaiseen ominaisuuteen liitetään aika vai
 - aika liitetään itse viittaukseen aineistosta paikkaan (teknisesti haasteellisuus)
 - On pystyttävä viittaamaan sekä abstraktioon, jolle ei ole määritelty aikaa, että tarkempiin ominaisuuksiin (kuten nimiin), joihin on liitetty aika
 - Miten valmis ontologiahierarkkian pitää olla paikkatietopalvelun perustamisen hetkellä vai voiko hierarkkiatasoja lisätä myöhemmin?
 - Hierarkkian muutos/täydentäminen YSO-paikoissa vaatii lisäresursseja
 - Wikidatassa kohteen Loire ominaisuuksista ja siihen viittaavien kohteiden ominaisuuksista
 - Loiren ominaisuudet: <https://w.wiki/Ftc>
 - Loireen viittaavat ominaisuudet: <https://w.wiki/Ftd>
 - Susannan ja Mikon esitys Wikidata-konffassa tästä aiheesta <https://docs.google.com/presentation/d/10EM5irKm5NjbZoyinFsviNgpP9vzf1wUw4ij5lWr5a4/edit>
 - Mihin kohtaan sijoitetaan monimutkaisuus?:
 - Aineiston kuvailija pakotetaan määrittämään paikkaviittaukseen aikamääreitä
 - Paikan kuvailuun lisätään aikamääreitä esim. nimikohtaisesti
 - Hakijan huolehtii aikamäärerajauksia
 - **Uusi ehdotus:**
 - Eri ominaisuuksien (tyypin ja geolokaation) ajallinen seuranta sidotaan mentaaliin paikkaa

- Nimi sidotaan vain mentaaliin paikkaan ja nimelle määritellään käyttöaika (nimet on kuvailtava erikseen): sillä on tunniste ja siihen pitää voida viitata "aineiston" kuvailussa
 - Mentaaliin paikkaan on oltava myös mahdollista viitata ilman aikarajoitusta ja ilman nimiviittausta
- Ominaisuuksien muutokset
 - Susannan kuva: https://docs.google.com/presentation/d/1Z0Jo66y1RmD_CPuTVsdYAif_ALLPQ13Ppa_RvTwj1so/edit
 - Mitä muutoksia pitää voida seurata ajallisesti mentaalisen paikan ominaisuuksina?
 - Tyypin muutos, geolokaation muutos ja nimen muutos
 - Tarvitaanko tarkenteita samannimisten paikkojen erottelemiseen? helpottaa kuvailijaa identifioimaan, mutta vaatii tarkenteiden päivittämistä ja takautuvien tietojen konvertointia
 - Ominaisuuksien muutosten raja-arvojen määrittäminen
 - Nimen muutos ei muuta paikkaa toiseksi
 - Tyypin muutokseen vaikuttaa mm. YSO-paikkojen hierarkkiaan (jos yläpaikasta tulee alapaikka, paikan tyyppi muuttuu): tarpeeksi merkittävä muutos paikan tyyppissä muuttaa paikan toiseksi, esim. Neuvostoliiton muutos Venäjäksi synnyttää kaksi paikkaa
 - Geolokaation muutos vaikuttaa vain hyvin suurissa muutoksissa
- Paikkatietopalvelun rahoituksen haku (Matias):
 - Kansalliskirjasto hakee täydentävää rahoitusta (DL maaliskuun puoliväli) vuosille 2021-2024 ja sisällyttäisi myös paikkatietopalvelun hakuun mukaan.
 - Paikkatietomallin toteuttamiseen tarvittaneen lisärahoitusta.
 - Tässä vaiheessa hakua ei tarvitse kuvata projektin yksityiskohtaista toteutusta, mutta jonkinlaista aikataulutusta tarvitaan.
 - Miten paikkatietopalvelun projektin aikataulutus suhteutuu nimitietopalvelun projektiin? Voisiko paikkatietopalvelun ylätaso/demoversio vuoden 2021 aikana YSO-paikkojen pohjalta?
- Seuraavaan kokoukseen:
 - Merkittävien tyyppien muutosten määrittely: esimerkkinä kuntaliitos yhdistyneet kunnat lakkauttamalla
 - Jokainen käy läpi Sapon muutostyypittelyn ja määrittelee mikä muutos johtaa uuteen paikkaan ja mikä ei
 - <https://www.doria.fi/handle/10024/113684>
 - Geolokaation suuren muutoksen määrittely
 - Tietomallin testaus käyttäjätapaustestausten avulla kuvailijan, sanaston muodostajan ja Finnan tiedonhakijan näkökulmista (Miian lista tapauksista)
 - Sitoutuminen tietomalliin
 - Paikkatietopalvelun pohja wikibasessa: https://paikka.wiki.opencura.com/wiki/Main_Page
- Seuraava kokous: 17.3.2020 klo 13.30-16